NIVÅ B1

VM 1995

Da Norge slo Tyskland i regnet

I 1995 vant Norge VM i fotball for kvinner etter en finale i regnet mot Tyskland. Magnus forteller Nora om hevnkampen mot USA og om krabbetoget som amerikanerne tok som hån.

Nøkkelord

- regjerende
- en hevn
- en tribune
- et tidsavbrudd
- en omgang
- et bytte
- forsvare
- angripe
- gjøre narr av
- utestengt
- juble
- kåre
- urettferdig
- fortjene

I dette heftet

Nøkkelord 2
Hele manuset 3
Fikk du det med deg? 9
Ekte eller falsk? 9
Ord som hører sammen 10
Din tur 11
Fasit 12

Slik bruker du det

1
Hør episoden på YouTube.

2
Les manuset og lær nøkkelordene.

3
Gjør oppgavene og sjekk fasiten.

Med hele manuset, nøkkelord, oppgaver og fasit

Hør episoden på YouTube-kanalen til Aprendos

Nøkkelord

Disse ordene er med i episoden.

Nøkkelord	Betydning	Eksempel
regjerende *adjektiv*	Som har tittelen akkurat nå, fordi de vant forrige gang.	*Den regjerende mesteren tapte allerede i første runde.*
en hevn *substantiv*	Noe du gjør mot noen fordi de har gjort noe vondt eller dumt mot deg.	*Lillebroren min tok hevn ved å gjemme mobilen min.*
en tribune *substantiv*	Stedet med seter der publikum sitter og ser på en kamp.	*Det var fullt på tribunen da laget vårt spilte finale.*
et tidsavbrudd *substantiv*	En kort pause som et lag kan be om midt i en kamp.	*Treneren tok et tidsavbrudd for å snakke med spillerne.*
en omgang *substantiv*	En av de to delene av en fotballkamp.	*Vi lå under ved pausen, men vant i andre omgang.*
et bytte *substantiv*	Når en spiller går av banen og en annen kommer inn.	*Laget gjorde tre bytter i andre omgang.*
forsvare *verb*	Å passe på og beskytte noe eller noen mot angrep.	*Hun forsvarte søsteren sin da de andre ertet henne.*
angripe *verb*	Å gå til angrep, for eksempel å prøve å score mål.	*Laget angrep hele tiden, men ballen ville ikke i mål.*
gjøre narr av *uttrykk*	Å le av noen på en slem måte.	*Det er ikke pent å gjøre narr av folk som snakker med aksent.*
utestengt *adjektiv*	Når du ikke får lov til å være med, ofte fordi du har brutt en regel.	*Han fikk rødt kort og er utestengt i neste kamp.*
juble *verb*	Å rope høyt fordi du er glad, for eksempel når laget ditt scorer.	*Hele puben jublet da Norge scoret.*
kåre *verb*	Å velge noen som den beste.	*Hun ble kåret til årets lærer på skolen.*
urettferdig *adjektiv*	Når noe ikke er likt for alle, eller noen ikke får det de fortjener.	*Det er urettferdig at storebror får mer lommepenger enn meg.*
fortjene *verb*	Å ha gjort noe som gjør at du bør få noe, godt eller dårlig.	*Etter en så lang uke fortjener du en rolig helg.*

Hele manuset

VM 1995: Da Norge slo Tyskland i regnet

MAGNUS Det regner på Råsunda, like utenfor Stockholm. Trettisju minutter er spilt, og det står fortsatt null null.

NORA Hvem spiller?

MAGNUS Norge mot Tyskland. Finalen i fotball-VM for kvinner, nitten nittifem.

NORA Og hvem har ballen?

MAGNUS En norsk midtbanespiller. Hun går forbi én tysk spiller, og så forbi en til…

NORA …og så skyter hun?

MAGNUS Vent litt. Tre dager før denne finalen krabbet hele laget hennes over en fotballbane. På alle fire.

NORA Krabbet? Magnus, hva er det du snakker om?

NORA Dette er Aprendos på norsk, nivå B1. Jeg heter Nora.

MAGNUS Og jeg er Magnus.

NORA Du kan ikkje bare si krabbet og så gå videre.

MAGNUS Jo, det kan jeg. Krabbingen kommer, det lover jeg. Men først må du vite hvem Norge møtte i semifinalen.

NORA La meg gjette. Sverige? De spilte jo på hjemmebane.

MAGNUS Feil. Sverige røk ut i kvartfinalen mot Kina, etter straffer.

NORA Hvem var det da?

MAGNUS USA. De **regjerende** verdensmesterne.

NORA Regjerende, altså de som vant forrige gang?

MAGNUS Akkurat. Og vet du hvem de slo i finalen fire år før?

NORA Jeg aner hvor dette går. Norge?

MAGNUS Norge. I Kina, i nitten nittien. USA vant to en.

NORA Så dette er en hevnhistorie. Sånne liker jeg.

MAGNUS Og liker dere også historier der noen får en ny sjanse, så trykk på abonner. Da kommer neste historie rett til dere.

NORA Men hør her da. VM for kvinner allerede i nitten nittifem? Jeg trodde det var mye nyere.

MAGNUS Det var bare det andre VM-et. Det første var i Kina, det som Norge tapte.

NORA Var det mye folk på kampene der?

MAGNUS På åpningskampen, Kina mot Norge, satt det sekstifem tusen på **tribunen**.

NORA Sekstifem tusen? På kvinnefotball i nitten nittien?

MAGNUS Ja. Og på banen sto en norsk midtbanespiller som het Hege Riise. Husk det navnet.

NORA Hege Riise. Notert. Og hvor mange lag var med i nitten nittifem?

MAGNUS Tolv.

NORA Tolv lag? Det er jo færre enn på en bursdagsturnering i Bergen.

MAGNUS Ja, men de tolv var gode. Og Norge var ekstremt gode.

NORA Hvor gode?

MAGNUS Første kamp var mot Nigeria. Gjett resultatet.

NORA To null?

MAGNUS Åtte null.

NORA Åtte? Stakkars Nigeria.

MAGNUS Så slo de England to null og Canada sju null. Tre kamper, sytten mål, og ingen baklengs.

NORA Ingen baklengs, så ingen mål imot i det hele tatt?

MAGNUS Ikke ett. Keeperen Bente Nordby må ha kjedet seg litt.

NORA Og hvem var treneren?

MAGNUS Even Pellerud. Han var trener i nitten nittien også, og nesten de samme spillerne var med.

NORA Så de hadde tapt sammen…

MAGNUS …og nå ville de vinne sammen. Nettopp.

NORA Men hva gjorde de annerledes denne gangen?

MAGNUS Riise har fortalt at treningen var veldig hard. Spillerne sa at de aldri hadde vært i så god form…

NORA …som da de kom til Sverige?

MAGNUS Akkurat.

NORA Nå har jeg faktisk noe du sikkert ikke vet. Det VM-et hadde en ganske rar regel.

MAGNUS Jeg har lest alt om dette VM-et, Nora.

NORA **Tidsavbrudd**. Hvert lag kunne ta en pause på to minutter i hver **omgang**.

MAGNUS En pause midt i kampen? Som i basketball?

NORA Som i basketball. FIFA testet det i Sverige det året.

MAGNUS Ok, det hadde jeg faktisk ikke lest. Men i dag har vi jo ingen sånne pauser i fotball.

NORA Nei, det ble med forsøket. Og jeg har en til. Mia Hamm, den store amerikanske stjernen, sto i mål i en kamp.

MAGNUS Mia Hamm? Hun var jo spiss!

NORA Keeperen deres fikk rødt kort mot Danmark, helt på slutten. Og USA hadde allerede brukt alle **byttene** sine.

MAGNUS Så de satte den beste spissen sin i mål…

NORA …og hun reddet to skudd. USA vant to null.

MAGNUS Greit, du vinner den runden. Kan jeg få historien min tilbake nå?

NORA Værsågod. Kvartfinalen?

MAGNUS Danmark. Norge vant tre en.

NORA Så endelig slapp de inn et mål.

MAGNUS Fire minutter før slutt. Og det var det eneste målet Norge slapp inn i hele VM.

NORA I hele VM? Det e jo heilt vanvittig.

MAGNUS Så kommer semifinalen, femtende juni, i Västerås. Norge mot USA.

NORA Hevnkampen.

MAGNUS Og USA har store stjerner. Michelle Akers, Mia Hamm…

NORA …reservekeeperen!

MAGNUS Hun er tilbake i angrepet nå, heldigvis for henne. Og etter ti minutter får Norge en corner. Ballen kommer inn foran mål, og der står Ann Kristin Aarønes.

NORA Hvem er hun?

MAGNUS En ung spiss fra Ålesund. Hun var tjueen... nei, vent, tjueto år. Og hun scorer.

NORA En null etter ti minutter? Da er det jo åtti minutter igjen å **forsvare**.

MAGNUS Og det blir verre. Et kvarter før slutt får Heidi Støre sitt andre gule kort.

NORA To gule kort, så hun må gå av banen?

MAGNUS Rødt kort, ja. Norge spiller ti mot elleve resten av kampen.

NORA Å nei. Og amerikanerne **angriper** sikkert hele tiden.

MAGNUS Hele tiden. Og de treffer tverrliggeren.

NORA Tverrliggeren, den stanga øverst på målet?

MAGNUS Ja. Aarønes har sagt at de traff den tre ganger.

NORA Tre ganger? Jeg hadde ikkje klart å følge med.

MAGNUS Og så blåser dommeren av. En null. Norge er i finalen.

NORA Og nå... nå kommer krabbingen, ikkje sant?

MAGNUS Nå kommer krabbingen. De norske spillerne legger seg ned på alle fire, i en lang rekke, og krabber over banen.

NORA Som et tog?

MAGNUS Akkurat som et tog. Og det gjorde de rett foran de amerikanske spillerne.

NORA Men det er jo søtt! Voksne kvinner som krabber rundt på gresset.

MAGNUS Amerikanerne syntes ikke det var søtt. De tok det som hån.

NORA Hån, altså at Norge **gjorde narr av** dem?

MAGNUS Ja. En amerikansk fotballhistoriker skriver at det neppe var ment sånn. Men de amerikanske spillerne opplevde det slik.

NORA Ærlig talt, Magnus, de var bare glade. Og glade folk gjør rare ting.

MAGNUS Du har nettopp tapt en semifinale, og så krabber vinnerne rundt foran deg...

NORA ...og så blir du sur. Ja, jeg skjønner det. Men det er fortsatt søtt.

MAGNUS Det sier du fordi du er fra Bergen. Dere synes alt rart er sjarmerende.

NORA Og dere på Østlandet synes alt morsomt er frekt.

MAGNUS Den **fortjente** jeg.

NORA Hva synes dere der ute? Var krabbetoget frekt eller bare morsomt? Skriv det i kommentarfeltet.

MAGNUS Men amerikanerne glemte det ikke. Året etter, i OL i Atlanta, møtte de Norge i semifinalen igjen.

NORA La meg gjette. Nå vant USA.

MAGNUS Nå vant USA, to en etter ekstraomganger. Og så tok de gull.

NORA Så de fikk **hevnen** sin. Dette kunne vært en dramaserie.

MAGNUS Men det er året etter. Vi er fortsatt i Sverige, og nå kommer finalen.

NORA Mot Tyskland. Var de gode?

MAGNUS Veldig. Tyskland hadde vunnet EM bare tre måneder før. Og de hadde slått Norge i to EM-finaler tidligere.

NORA Med hvor mye?

MAGNUS Sju to, til sammen i de to finalene.

NORA Sju to? Så Norge hadde et skikkelig Tyskland-problem.

MAGNUS Et stort Tyskland-problem. Og ingen visste om det var løst.

NORA Så Tyskland var favoritter?

MAGNUS Det er vanskelig å si. Men alle visste at de var farlige. Og de hadde en spiss på bare sytten år, Birgit Prinz.

NORA Sytten år, i en VM-finale? Da jeg var sytten, var jeg redd for gymtimene.

MAGNUS Prinz ble senere **kåret** til verdens beste spiller tre ganger. Men i nitten nittifem var hun bare et barn.

NORA Tre ganger? Ikke dårlig.

MAGNUS Hun ble ganske god, ja.

NORA Og Heidi Støre? Hun med det røde kortet?

MAGNUS Hun fikk ikke spille. Hun var **utestengt**.

NORA Utestengt, så hun måtte stå over finalen?

MAGNUS Ja, dessverre. Attende juni, Råsunda. Det regner, og det sitter litt over sytten tusen mennesker på tribunen.

NORA Og nå er vi tilbake der du startet. Trettisju minutter, null null…

MAGNUS …og regn. Og midtbanespilleren med ballen heter Hege Riise.

NORA Hun som dribler forbi de to tyskerne?

MAGNUS Forbi to tyske forsvarere, ja. Og så skyter hun.

NORA Med venstrefoten?

MAGNUS Med høyre. En skrudd ball, rett i mål. En null.

NORA Ja!

MAGNUS Du **jubler** for et mål fra nitten nittifem.

NORA Jeg jubler når jeg vil. Men nå må Tyskland angripe.

MAGNUS De prøver. Men bare tre minutter senere…

NORA …scorer Norge igjen?

MAGNUS Marianne Pettersen. To null, etter førti minutter.

NORA To mål på tre minutter. Da var jo finalen nesten ferdig før pausen.

MAGNUS Og to minutter etter det tok Tyskland Birgit Prinz av banen.

NORA Syttenåringen? Stakkars jente.

MAGNUS Riise har fortalt at de ikke slappet av før dommeren blåste av. Men to null ble det.

NORA Så Norge var verdensmester.

MAGNUS Det første landet fra Europa som vant VM for kvinner…

NORA …og da det første fra Norden også.

MAGNUS Selvfølgelig. Seks kamper og seks seire.

NORA Og hvor mange mål til sammen?

MAGNUS Tjuetre mål for, og bare ett imot.

NORA Tjuetre mot ett. Det er nesten **urettferdig**.

MAGNUS Ikke like urettferdig som åtte null mot Nigeria.

NORA Stakkars Nigeria, igjen.

MAGNUS Riise ble kåret til turneringens beste spiller. Og Aarønes ble toppscorer med seks mål.

NORA Toppscorer, hun som scoret flest mål av alle.

MAGNUS Ja. Og nå skal du gjette hvilket lag Riise spilte for hjemme i Norge.

NORA Et stort lag i Oslo? Eller Kolbotn?

MAGNUS Setskog/Høland. Et bygdelag fra Aurskog-Høland, men faktisk et av de beste lagene i landet.

NORA Turneringens beste spiller kom fra et bygdelag? Det elsker jeg.

MAGNUS Hun ble ikke værende der så lenge. Samme år dro hun til Japan og spilte for et lag som het Nikko.

NORA Fra Setskog til Japan. Det er en lang busstur.

MAGNUS Med veldig mange bytter.

NORA Og hjemme i Norge, da?

MAGNUS I nitten nittifem ble hun den første kvinnen som fikk Kniksenprisen for årets norske spiller.

NORA Kniksenprisen, den store fotballprisen her i Norge?

MAGNUS Den, ja. Og Aarønes har sagt at det var viktig for norsk kvinnefotball å vinne store turneringer.

NORA Det skjønner jeg godt. Når en jente fra ei lita bygd kan bli best, tør andre jenter å drømme litt større.

MAGNUS Det tror jeg også. Storesøstera mi spilte fotball på Lillehammer den gangen. Etter den sommeren ville alle jentene på laget hennes skyte som Riise.

NORA Og klarte de det?

MAGNUS Nei. Men de prøvde på hver eneste trening, også når det regnet.

NORA Jeg spilte på en grusbane i Bergen da jeg var liten. Vi hadde gamle drakter fra guttelaget, og de var altfor store.

MAGNUS Så du var en liten Riise i en altfor stor drakt?

NORA Mer som en våt sekk. Det regner jo alltid i Bergen.

MAGNUS Akkurat som på Råsunda.

NORA Men hvordan kom de hjem til Norge etter finalen? Med fly, regner jeg med?

MAGNUS Med fly. Men flyet hadde selskap på veien hjem til Oslo…

NORA …av et krabbetog?

MAGNUS Av to F-seksten. De fløy rett ved siden av flyet.

NORA Vent, jagerfly? Altså militære fly som passet på dem hele veien?

MAGNUS En eskorte, ja. Og på flyplassen sto det masse folk og ventet på dem.

NORA Det er jo en kongelig velkomst. Var kongen der også?

MAGNUS Det har jeg ikke funnet noe om, så det vil jeg ikke påstå.

NORA Greit. Men nå blir jeg litt irritert, Magnus.

MAGNUS Hvorfor det?

NORA Alle snakker om da herrelandslaget slo Brasil i nitten nittiåtte. Det har jeg hørt hundre ganger…

MAGNUS …mens kvinnene hadde vunnet hele VM tre år før.

NORA Hele VM! Og de vant OL-gull i Sydney i to tusen også.

MAGNUS Det skulle jeg til å si.

NORA Du skulle til å si alt i dag.

MAGNUS Det er min historie, Nora.

NORA Så hvem fortjener mest ære for gullet? Aarønes med målet mot USA, eller Riise med den skrudde ballen i regnet? Svar oss i kommentarene.

MAGNUS Hele manuset og noen nøkkelord ligger i en gratis PDF. Lenken står i beskrivelsen.

NORA Og neste gang på nivå B1 er det jeg som forteller. Da tar jeg dere med på Hurtigruten, langs hele kysten.

MAGNUS Abonner på kanalen, så er dere om bord når båten legger fra kai.

NORA Ha det bra, alle sammen.

MAGNUS Ha det. Nora… skal vi krabbe ut av studioet?

NORA Magnus, reis deg opp fra gulvet. Nå.

Fikk du det med deg?

Velg riktig svar.

1. Hvem møtte Norge i semifinalen i 1995?

- ◯ Sverige, som spilte på hjemmebane.
- ◯ USA, de regjerende verdensmesterne.
- ◯ Kina, som hadde slått Sverige.

2. Hvilken rar regel testet FIFA i dette VM-et?

- ◯ Hvert lag kunne ta en pause på to minutter i hver omgang.
- ◯ Kampene varte bare i seksti minutter.
- ◯ Hvert lag kunne bytte keeper midt i kampen.

3. Hva gjorde de norske spillerne etter seieren mot USA?

- ◯ De sang nasjonalsangen foran tribunen.
- ◯ De løp en runde rundt banen med flagg.
- ◯ De krabbet over banen på alle fire, som et tog.

4. Hvorfor fikk ikke Heidi Støre spille finalen?

- ◯ Hun var skadet i kneet.
- ◯ Hun var utestengt etter to gule kort mot USA.
- ◯ Treneren ville ha en yngre spiller.

5. Hvordan kom spillerne hjem til Oslo etter finalen?

- ◯ Med fly, og to jagerfly fløy ved siden av.
- ◯ Med tog fra Stockholm.
- ◯ Med båt fra Göteborg.

Oppgave 1. Ekte eller falsk?

Hvert ord har tre forklaringer. Bare én er riktig. Finn den.

1. regjerende

- ◯ Som har tittelen akkurat nå, fordi de vant forrige gang.
- ◯ Som spiller best når det regner.
- ◯ Som jobber i regjeringen og bestemmer over idretten.

2. et tidsavbrudd

- ◯ Når en kamp blir avlyst på grunn av regn.
- ◯ Når en spiller kommer for sent til kampen.
- ◯ En kort pause som et lag kan be om midt i en kamp.

3. utestengt

- ◯ Når en spiller har låst seg ute av garderoben.
- ◯ Når du ikke får lov til å spille, ofte fordi du har fått rødt kort.
- ◯ Når et stadion er stengt om vinteren.

4. gjøre narr av

- ◯ Å le av noen på en slem måte.
- ◯ Å gjøre noe dumt fordi du er nervøs.
- ◯ Å spille en klovn i et teaterstykke.

5. kåre

- ◯ Å kjøre spillerne hjem etter kampen.
- ◯ Å klage til dommeren.
- ◯ Å velge noen som den beste.

Oppgave 2. Ord som hører sammen

Finn ordet fra ordlisten som passer best sammen med hvert uttrykk. To ord passer ikke noe sted.

1. å sitte på _____
2. å ta et _____
3. å ta _____
4. første _____
5. å bli _____
6. å gjøre et _____

a) bytte
b) forsvare
c) hevn
d) juble
e) omgang
f) tidsavbrudd
g) tribunen
h) utestengt

Velg ett par og skriv en setning om deg selv eller om en kamp du har sett.

Oppgave 3. Din tur

Hvem fortjener mest ære for gullet: Aarønes med målet mot USA, eller Riise med den skrudde ballen i regnet? Skriv fire eller fem setninger. Bruk minst tre ord fra ordlisten.

Fasit

Sjekk svarene dine når du er ferdig med oppgavene.

Fikk du det med deg?

1. USA, de regjerende verdensmesterne.
2. Hvert lag kunne ta en pause på to minutter i hver omgang.
3. De krabbet over banen på alle fire, som et tog.
4. Hun var utestengt etter to gule kort mot USA.
5. Med fly, og to jagerfly fløy ved siden av.

Oppgave 1. Ekte eller falsk?

1. regjerende: Som har tittelen akkurat nå, fordi de vant forrige gang.
2. et tidsavbrudd: En kort pause som et lag kan be om midt i en kamp.
3. utestengt: Når du ikke får lov til å spille, ofte fordi du har fått rødt kort.
4. gjøre narr av: Å le av noen på en slem måte.
5. kåre: Å velge noen som den beste.

Oppgave 2. Ord som hører sammen

1. å sitte på tribunen
2. å ta et tidsavbrudd
3. å ta hevn
4. første omgang
5. å bli utestengt
6. å gjøre et bytte

Da jeg spilte håndball, ble jeg utestengt i en kamp fordi jeg kranglet med dommeren.

Oppgave 3. Eksempelsvar

Jeg synes Hege Riise fortjener mest ære. Hun ble kåret til turneringens beste spiller, og hun scoret det første målet i finalen. Men Aarønes scoret mot de regjerende verdensmesterne, og det var Norges hevn for 1991. Etter det røde kortet måtte laget forsvare seg med bare ti spillere. Kanskje det er urettferdig å velge bare én.